

YENİ NEŞRİYAT

Yazan: Doçent Dr. Orhan BAYRAMGİL

PAUL RAMDOHR

KLOCKMANN's Lehrbuch der Mineralogie

Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart
1954. Ciltli 65. - DM.).

Almanca lisanında tahsil edenlerin klâsik mineraloji kitabı olan bu kıymetli eser, mükemmel bir baskı ile ve esaslı bir reviziyondan geçmiş olarak 14. cü defa intişar etmiş bulunmaktadır. İlk tabı 60 sene evvel çıkmış olan bu eserin, hâlâ Alman lisanında çıkan mineraloji kitaplarının en mükemmeli oluşunda, kitabın ilk müellifi üstad Klockmann'ın payı olduğu kadar, yorulmak nedir bilmeyen ve fevkalâde metodik çalışan Ramdohr'un da hissesi vardır.

F. Klockmann'ın ölümünden sonra Ferdinand Enke Verlag bu ilim adamının standard eser hale gelmiş ve mevcudu tükenmiş Mineraloji'sini, ilmin yeniliklerine uyularak yeniden çıkarmasını pek isabetli olarak P. Ramdohr'dan rica etmiş ve bu bilgin de bu vazifeyi bugüne kadar tam bir başarı ile yerine getirmiştir.

Bu eserin hedefi, Önsöz'de de Ramdohr tarafından ifade olduğu üzere, mineralojiyi, yalnız talebelere öğretmek değil, aynı zamanda bilumum minerallerle ilgilenenlere, bunların ilmi hakkında bilgi vermektir. 60 senedenberi devam edegelen bu gelenekle kendine geniş bir okuyucu zümresi toplamış olan bu eserin binnetice muayyen bir muhafazakârlık arzetmesi tabîdir,

Böylece bu eserde merkezi siklet, mineralin bir tabiat mahsulü oluşunda, yani bulunduğu yer, görünüşü, özellikleri, teknikte kullanılma imkânları gibi vakıalarda olup, bu vakıaların teorik izahları nispeten kısa kesilmektedir.

Her mineraloji kitabı gibi bir genel ve bir özel kısımdan mürekkep olan bu eserin son tabının genel kısmında, mineral morfolojisine yine en fazla yer verilmiş olmakla beraber, eski tabılara nazaran bazı kısaltmalar yapılmıştır. Daha esaslı bir tasnif ve birçok misaller sayesinde strüktür, morfoloji ve kristal kimyasının birbirlerine bağlılığı daha da takviye edilmiştir. Bilhassa strüktür tiplerinin, istikametli büyümelerin (orientierte Verwachsungen) ve bağ tiplerinin (Bindungsarten) izahına çok daha fazla yer verilmiştir.

Umumî ihtiyaca uyularak, hamlaç analizi doneleri epeyce kısaltılmış, buna mukabil "meşhur mineral yatakları" faslı, topladığı alâka neticesi, biraz uzatılmıştır.

Bittabi, özel kısımda minerallere ait muhtelif veriler en yeni araştırmalar neticesi elde edilmiş olanlardır. Müellif bu hususta yeni DANA'nın 2. ci cildinden çok istifade etmiş olduğunu zikreder. Eserin çerçevesi müsait olmadığından (669 Sahife), her mineral için detaylı veriler verilmemiştir.

Eser 687 metin resmi ihtiva etmektedir. Nihayetinde de, yine kristallerde atom ve ionların yarı çaplarını gösteren

ren gayet faydalı bir levha eklenmiş bulunmaktadır.

Üniversitelerimizin bu klasik eseri dilimize tercüme ettirmelerini diler, sayın Profesör Ramdohr'u da bu kıymetli eseri yenilemiş olmasından dolayı haretle tebrik ederiz.

HANS SCHNEIDERHÖHN

Erzmikroskopisches Praktikum

E. Schwizerbart'sche Varlagsbuchhandlung, Stuttgart 1952

XII, 284 sahife (16, 5x25 cm), citli 40,— DM.

Schneiderhöhn ile Ramdohr'un 1931 ve 1934 yıllarında yayınlamış oldukları maden mineralleri mikroskopisinin klâsik eseri "Lehrbuch der Erzmikroskopie" hemen hemen tamamen satılmış, geri kalan nüshaları da Almanyanın bombalanması esnasında yanmıştı. İki cilt ve bir de tabelâlardan mürekkep olan bu eserin sistematik kısmını teşkil eden ikinci cildi birçok ilâvelerle 1950 yılında P. Ramdohr tarafından yayınlanmış ve tarafımızdan da refere edilmişti (T.J.K. Bült. IV, 1, 142-143, 1953). "Erzmikroskopisches Praktikum" ise, adı geçen eserin birinci cildi ile tabelâlarının yeni bir tabını teşkil etmekte ve H. Schneiderhöhn tarafından çıkarılmış bulunmaktadır. Kitabın esas kısmı eskisine nispetle mükemmelleştirilmiş vaziyettedir. Münfe-

rit minerallerin Erzmikroskopie bakımından müşahede ve yapısını ihtiva eden son kısımları ise tamamen yenidir.

Eser, isminden de anlaşılacağı üzere, müptediler için hazırlanmıştır. Bu itibarla teorik kısım umumiyetle kısa, buna mukabil pratik bilgi uzun yazılmıştır. Literatürde halâ, fena yapılmış parlatma (Anschliff) resimlerine rastlanmakta olduğu cihetle, Schneiderhöhn'ün uzun tecrübeye istinaden vermiş olduğu bu bilgi ile, parlatmaların yapılması hakkındaki teorik ve pratik malûmat faydalı sayılabilir.

Uzun seneler E. Leitz, Wetzlar fabrikasının ilmî müşavirliğini yapmış olan M. Berek'in neşriyatına göre, ancak bu bilginin imâl ettirmiş olduğu erzmikroskoplar kusursuz bir müşahetimin ettiğinden, Schneiderhöhn de eserinde yalnız Leitz mikroskoplarını nazarı itibare almaktadır.

Maden minerallerinin tayinini kolaylaştırmak için kitabın nihayetine, en sık rastlanan 180 minerali ihtiva eden 24 tabelâ eklenmiş bulunmaktadır.

Eserin baskısı gayet iyi olup fevkalâde güzel ve enstrüktif resimler ihtiva etmektedir. Nihayetinde de 263 adetlik bir bibliografya listesi mevcuttur. Maden mineralleri mikroskopisi yapan her mineralog, jeolog ve kimyager için bu eser hiç şüphe yok ki şayanı tavsiyedir.